



2024/2007

26.7.2024

UMOWA MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ, Z JEDNEJ STRONY, A KANADĄ, Z DRUGIEJ STRONY, W SPRAWIE UCZESTNICTWA KANADY W PROGRAMACH LUB DZIAŁANIACH UNII

Unia Europejska (zwana dalej „Unią”),

z jednej strony,

oraz

Kanada,

z drugiej strony,

zwane dalej łącznie „Stronami”,

PRAGNĄC ustanowić trwale ramy współpracy między Stronami wraz z jasnymi warunkami uczestnictwa Kanady w programach lub działaniach Unii, a także mechanizm ułatwiający ustanowienie takiego uczestnictwa w poszczególnych programach lub działaniach Unii;

UWZGLĘDNIAJĄC wspólne cele, wartości i silne powiązania Stron, ustanowione w przeszłości na mocy kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej (CETA) między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli w dniu 30 października 2016 r., Umowy o partnerstwie strategicznym między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Kanadą, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli w dniu 30 października 2016 r., oraz Umowy w sprawie współpracy naukowo-technicznej między Wspólnotą Europejską i Kanadą, sporządzonej w Halifax w dniu 17 czerwca 1995 r., z późniejszymi zmianami, a także uznając wspólną wolę Stron dotyczącą dalszego rozwijania, wzmocnienia, pobudzania i pogłębiania wzajemnych stosunków i współpracy w tym zakresie;

UZNAJĄC zasadnicze znaczenie wspólnych podstawowych wartości i zasad leżących u podstaw współpracy międzynarodowej między Stronami w dziedzinie badań naukowych i innowacji, takich jak etyka i uczciwość w badaniach naukowych, równość płci i równe szanse, a także wspólny cel Stron polegający na wspieraniu i ułatwianiu współpracy między organizacjami w dziedzinie badań naukowych i innowacji, w tym uniwersytetami, oraz wymianie najlepszych praktyk i atrakcyjnych karier naukowych, ułatwianiu transgranicznej i międzysektorowej mobilności naukowców, wspieraniu swobodnego przepływu wiedzy naukowej i innowacji, promowaniu poszanowania wolności nauki i wolności badań naukowych i wspieraniu działań w zakresie edukacji i komunikacji naukowej;

UZNAJĄC zamiar Stron w odniesieniu do wzajemnej współpracy i wnoszenia wkładu w działania w zakresie badań naukowych i innowacji oraz misje Unii służące wspieraniu i wzmocnieniu zdolności badawczych w celu sprostania globalnym wyzwaniom, a także w odniesieniu do pogłębienia ich konkurencyjności przemysłowej, a tym samym osiągnięcia transformacyjnego i systemowego wpływu na społeczeństwa w celu wsparcia celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) z korzyścią dla obu Stron;

UWZGLĘDNIAJĄC wysiłki Unii, aby poprzez połączenie sił z partnerami międzynarodowymi przeprowadzić działaniom podejmowanym w odpowiedzi na globalne wyzwania zgodnie z planem działania na rzecz ludzi, planety i dobrobytu zawartym w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/70/1 z dnia 25 września 2015 r. zatytułowanej „Przekształćmy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” Organizacji Narodów Zjednoczonych, oraz doceniając fakt, że badania naukowe i innowacje są kluczowymi czynnikami napędzającymi innowacyjny zrównoważony wzrost i zasadniczym narzędziem jego realizacji na drodze ku konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej;

MAJĄC NA UWADZE, że Kanada i Unia są partnerami strategicznymi i postanawiają współpracować w dziedzinie nauki, badań naukowych i innowacji, wzajemnie szanując głębokie zaangażowanie na rzecz doskonałości badawczej oraz poszukując innowacyjnych sposobów sprostania globalnym wyzwaniom;

UZNAJĄC, że Strony zamierzają opracować ramy wzmocniające współpracę, przy jednoczesnym wzajemnym poszanowaniu krajowego podejścia do opracowywania i monitorowania programów lub działań w zakresie badań naukowych i innowacji, a także przeprowadzania przeglądów, audytów i dochodzeń zgodnie z zasadami proporcjonalności, dobrej wiary i niedyskryminacji;

MAJĄC NA UWADZE, że unijny program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (2021–2027) (zwany dalej „programem »Horyzont Europa«”) został ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695⁽¹⁾;

UZNAJĄC ogólne zasady określone w rozporządzeniu (UE) 2021/695;

PODKREŚLAJĄC rolę partnerstw europejskich przewidzianych w programie „Horyzont Europa” w podejmowaniu niektórych z najpilniejszych wyzwań stojących przed Europą w ramach skoordynowanych inicjatyw w zakresie badań naukowych i innowacji w znacznym stopniu przyczyniających się do realizacji tych priorytetów Unii w dziedzinie badań naukowych i innowacji, które wymagają masy krytycznej i długoterminowej wizji, a także podkreślając znaczenie zaangażowania w te partnerstwa państw stowarzyszonych;

UZNAJĄC, że wzajemny udział w programach w zakresie badań naukowych i innowacji drugiej Strony powinien przynieść obopólne korzyści; uznając jednocześnie, że każda Strona zastrzega sobie prawo do ograniczenia lub warunkowania uczestnictwa w swoich programach w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym w szczególności w działaniach związanych z ich aktywami strategicznymi, interesami strategicznymi, autonomią strategiczną lub bezpieczeństwem,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

ARTYKUŁ 1

Przedmiot

Niniejsza Umowa ustanawia warunki mające zastosowanie do uczestnictwa Kanady we wszelkich programach lub działaniach Unii objętych protokołem do niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 2

Definicje

Na użytek niniejszej Umowy stosuje się następujące definicje:

1) „akt podstawowy” oznacza:

- (i) akt prawny przyjęty przez jedną lub większą liczbę instytucji Unii, inny niż zalecenie lub opinia, ustanawiający program, będący podstawą prawną danego działania i wykonania odpowiadających mu wydatków zapisanych w budżecie Unii lub gwarancji budżetowych lub pomocy finansowej mających pokrycie w budżecie Unii, w tym wszelkie odpowiednie akty instytucji Unii, które zmieniają, uzupełniają lub wdrażają ten akt, z wyjątkiem aktów w sprawie przyjęcia programów prac; lub
- (ii) akt prawny przyjęty przez jedną lub większą liczbę instytucji Unii, inny niż zalecenie lub opinia, ustanawiający działanie finansowane z budżetu Unii inne niż programy, w tym wszelkie odpowiednie akty instytucji Unii, które zmieniają, uzupełniają lub wdrażają ten akt, z wyjątkiem aktów w sprawie przyjęcia programów prac;

2) „umowy o finansowaniu” oznaczają umowy dotyczące programów lub działań Unii na podstawie protokołów do niniejszej Umowy, w których uczestniczy Kanada, wykonujące środki finansowe Unii, takie jak: umowy o udzielenie dotacji, umowy o przyznanie wkładu, umowy ramowe o partnerstwie finansowym, umowy w sprawie finansowania i umowy w sprawie gwarancji;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. UE L 170 z 12.5.2021, s. 1).

- 3) „inne zasady dotyczące realizacji programu lub działania Unii” oznaczają zasady określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽²⁾ („rozporządzenie finansowe”) mające zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, a także w programie prac lub w zaproszeniach lub innych unijnych procedurach wyboru;
- 4) „unijna procedura wyboru” oznacza procedurę przyznawania finansowania unijnego wszczętą przez Unię lub przez osoby lub podmioty, którym powierzono wykonywanie środków finansowych Unii;
- 5) „podmiot kanadyjski” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która ma miejsce zamieszkania lub siedzibę w Kanadzie, lub rząd Kanady lub rząd prowincji lub terytorium Kanady i która/który uczestniczy w działaniach objętych programem lub działaniem Unii zgodnie z aktem podstawowym;
- 6) „otwarta nauka” oznacza podejście do procesu naukowego oparte na współpracy, narzędziach i rozpowszechnianiu wiedzy, z otwartym dostępem do publikacji naukowych będących wynikiem badań finansowanych w ramach programu „Horyzont Europa”. Otwarty dostęp jest realizowany z pełnym poszanowaniem prywatności, bezpieczeństwa, względów etycznych i odpowiedniej ochrony własności intelektualnej, zgodnie z zasadą „otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym”. Zarządzanie danymi badawczymi odbywa się zgodnie z „zasadami FAIR”: możliwe do znalezienia, dostępne, interoperacyjne i nadające się do ponownego wykorzystania.

ARTYKUŁ 3

Ustanowienie uczestnictwa

1. Kanada zostaje dopuszczona do uczestnictwa w programach lub działaniach lub w ich częściach, które są otwarte na uczestnictwo Kanady, oraz przyczynia się do ich realizacji zgodnie z aktami podstawowymi i z protokołami do niniejszej Umowy.
2. Szczegółowe warunki uczestnictwa Kanady w każdym konkretnym programie lub działaniu Unii są określone w jednym lub kilku protokołach do niniejszej Umowy, które mogą zostać przyjęte i zmienione decyzją Wspólnego Komitetu, zgodnie z art. 16.
3. Szczegółowe warunki uczestnictwa Kanady w programie „Horyzont Europa” określono w Protokole w sprawie stowarzyszenia Kanady z programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (2021–2027) (zwanym dalej „Protokołem w sprawie stowarzyszenia Kanady z programem »Horyzont Europa«”).
4. Protokoły do niniejszej Umowy:
 - a) określają programy lub działania Unii lub ich części, w których ma uczestniczyć Kanada;
 - b) określają czas trwania uczestnictwa, który odnosi się do okresu, w którym Kanada i podmioty kanadyjskie mogą ubiegać się o unijne finansowanie lub w którym można im powierzyć wykonywanie środków finansowych Unii;
 - c) określają szczególnie warunki uczestnictwa Kanady i podmiotów kanadyjskich, w tym szczególnie zasady wykonania warunków finansowych określonych w art. 6 i 7 niniejszej Umowy oraz, w stosownych przypadkach, szczególnie zasady mechanizmu korekty, o którym mowa w art. 8 niniejszej Umowy, a także warunki udziału w strukturach utworzonych na potrzeby realizacji tych programów lub działań Unii; oraz
 - d) w stosownych przypadkach określają kwotę wkładu finansowego Kanady w program unijny realizowany za pośrednictwem instrumentu finansowego lub gwarancji budżetowej.
5. Warunki, o których mowa w ust. 4 lit. c) niniejszego artykułu muszą być zgodne z niniejszą Umową i aktami podstawowymi oraz aktami jednej lub większej liczby instytucji Unii ustanawiającymi takie struktury.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

ARTYKUŁ 4

Zgodność z zasadami programu lub działania Unii

1. Kanada uczestniczy w programach lub działaniach Unii lub ich częściach objętych protokołami do niniejszej Umowy na warunkach określonych w niniejszej Umowie i protokołach do niniejszej Umowy, aktach podstawowych i innych zasadach dotyczących realizacji programu lub działania Unii.
2. Warunki, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, obejmują:
 - a) kwalifikowalność podmiotów kanadyjskich i wszelkie inne warunki kwalifikowalności dotyczące Kanady, w szczególności pochodzenia, miejsca prowadzenia działalności lub obywatelstwa; oraz
 - b) warunki mające zastosowanie do składania, oceny i wyboru wniosków oraz do realizacji działań przez kwalifikujące się podmioty kanadyjskie.
3. Warunki, o których mowa w ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu, są równoważne z warunkami mającymi zastosowanie do kwalifikujących się podmiotów z państw członkowskich Unii, w tym z poszanowaniem środków ograniczających Unii Europejskiej przyjętych na mocy Traktatu o Unii Europejskiej lub Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, chyba że warunki, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, stanowią inaczej.

ARTYKUŁ 5

Uczestnictwo Kanady w zarządzaniu programami lub działaniami Unii

1. Przedstawicielom lub ekspertom z Kanady lub ekspertom wyznaczonym przez Kanadę zezwala się na uczestnictwo w roli obserwatorów w komitetach, posiedzeniach grup ekspertów lub innych podobnych posiedzeniach, w których uczestniczą przedstawiciele lub eksperci państw członkowskich Unii lub eksperci wyznaczeni przez państwa członkowskie Unii (zwane dalej „państwami członkowskimi”), wspierających Komisję Europejską w realizacji programów lub działań, lub ich części, oraz w zarządzaniu nimi, w których to programach lub działaniach Unii lub ich częściach uczestniczy Kanada zgodnie z art. 3 niniejszej Umowy, lub ustanowionych przez Komisję Europejską w odniesieniu do wdrażania prawa Unii w związku z tymi programami lub działaniami lub ich częściami, chyba że spotkania te dotyczą kwestii zastrzeżonych tylko dla państw członkowskich, lub w odniesieniu do programów lub działań Unii lub ich części, w których Kanada nie uczestniczy. Przedstawiciele lub eksperci Kanady lub eksperci wyznaczeni przez Kanadę nie są obecni podczas głosowań. Kanada jest informowana o wyniku głosowania.
2. W przypadku gdy eksperci lub oceniający nie są powoływani na podstawie obywatelstwa, obywatelstwo nie może być powodem, aby wykluczyć obywateli Kanady.
3. Z zastrzeżeniem ust. 1 niniejszego artykułu, uczestnictwo przedstawicieli Kanady w posiedzeniach, o których mowa w ust. 1, lub w innych posiedzeniach związanych z realizacją programów lub działań Unii, odbywa się zgodnie z tymi samymi zasadami i procedurami co zasady i procedury mające zastosowanie do przedstawicieli państw członkowskich, w odniesieniu do prawa do zabierania głosu, otrzymywania informacji i dokumentacji, chyba że dotyczy to kwestii zastrzeżonych tylko dla państw członkowskich lub w odniesieniu do programu lub działania Unii lub ich części, w których Kanada nie uczestniczy. Protokoły do niniejszej Umowy mogą określać dalsze zasady zwrotu kosztów podróży i utrzymania.
4. W protokołach do niniejszej Umowy można określić dodatkowe zasady dotyczące uczestnictwa ekspertów, a także uczestnictwa Kanady w radach zarządzających i strukturach utworzonych do celów realizacji programów lub działań Unii, jak określono w odpowiednich protokołach.

ARTYKUŁ 6

Warunki finansowe

1. Uczestnictwo Kanady lub podmiotów kanadyjskich w programach lub działaniach Unii lub ich częściach jest uzależnione od wniesienia przez Kanadę wkładu finansowego do odpowiedniego finansowania z budżetu ogólnego Unii (zwanego dalej „budżetem Unii”).
2. Dla każdego programu lub działania Unii lub ich części, wkład finansowy, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu przyjmuje formę sumy:

- a) wkładu operacyjnego; oraz
- b) opłaty z tytułu uczestnictwa.
3. Wkład finansowy ma formę rocznej płatności dokonywanej w jednej racie lub w większej ich liczbie.
4. Bez uszczerbku dla ust. 9 niniejszego artykułu i art. 7 opłata z tytułu uczestnictwa wynosi 4 % rocznego wkładu operacyjnego i nie podlega korektom z mocą wsteczną. Od 2028 r. Wspólny Komitet może dostosować wysokość opłaty z tytułu uczestnictwa.
5. Z wkładu operacyjnego pokrywa się wydatki operacyjne i wydatki na wsparcie; ma on charakter dodatkowy, zarówno w środkach na zobowiązania, jak i środkach na płatności, względem kwot zapisanych w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na programy lub działania Unii lub ich części, powiększonych, w stosownych przypadkach, o zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel niepochodzące z wkładów finansowych w programy lub działania Unii, przekazanych przez innych darczyńców, jak określono w odpowiednich protokołach do niniejszej Umowy.
6. Wkład operacyjny opiera się na kluczu do ustalenia wkładu określonym jako stosunek produktu krajowego brutto (PKB) Kanady w cenach rynkowych do PKB Unii w cenach rynkowych. PKB w cenach rynkowych, który ma być stosowany, jest określany przez właściwe służby Komisji Europejskiej w oparciu o najnowsze dane statystyczne dostępne do obliczeń budżetowych w roku poprzedzającym rok, w którym roczna płatność jest należna. Dostosowania tego klucza do ustalenia wkładu mogą zostać określone w odpowiednich protokołach do niniejszej Umowy. Korekty mogą różnić się z roku na rok i mogą być wyrażone jako współczynnik.
7. Wkład operacyjny opiera się na zastosowaniu klucza do ustalenia wkładu względem pierwotnych środków na zobowiązania, powiększonych jak przewidziano w ust. 5 niniejszego artykułu, zapisanych w ostatecznie przyjętym budżecie Unii na dany rok na potrzeby finansowania programów lub działań Unii lub ich części, w których uczestniczy Kanada.
8. Na zasadzie odstępstwa od ust. 6 i 7 roczny wkład operacyjny Kanady do programu „Horyzont Europa” na lata 2024–2027 ustala się w stałych kwotach określonych w załączniku I do Protokołu w sprawie stowarzyszenia Kanady z programem „Horyzont Europa”.
9. Opłaty z tytułu uczestnictwa, o których mowa w ust. 2 lit. b) niniejszego artykułu, mają następującą wartość procentową w latach 2024–2027:
- 2024 r.: 2 %;
 - 2025 r.: 2,5 %;
 - 2026 r.: 3 %;
 - 2027 r.: 4 %.
10. Na wniosek Unia przekazuje Kanadzie informacje dotyczące jej wkładu finansowego określonego w informacjach dotyczących budżetu, rachunkowości, wyników i ewaluacji przekazywanych organom budżetowym Unii i jej organom udzielającym absolutorium w odniesieniu do programów lub działań Unii i ich części, w których Kanada uczestniczy. Informacje te są przekazywane z należyтым uwzględnieniem przepisów prawa każdej Strony dotyczących poufności i ochrony danych oraz pozostają bez uszczerbku dla informacji, do których otrzymywania Kanada jest uprawniona na mocy niniejszej Umowy.
11. Wszystkie wkłady finansowe Kanady lub płatności ze strony Unii oraz obliczenia kwot należnych lub kwot otrzymywanych dokonywane są w euro.
12. Szczegółowe postanowienia dotyczące wprowadzenia w życie niniejszego artykułu są zawarte w odpowiednich protokołach do niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 7

Programy lub działania Unii, do których ma zastosowanie mechanizm dostosowania wkładu operacyjnego

1. Jeśli tak przewiduje protokół do niniejszej Umowy, wkład operacyjny programu lub działania Unii, lub ich części, na rok N może zostać skorygowany ze skutkiem wstecznym w kolejnym roku lub w kolejnych latach na podstawie zobowiązań budżetowych podjętych w stosunku do środków na zobowiązania przyznanych na ten rok, ich wykonania poprzez zobowiązania prawne oraz ich umorzenia.

2. Pierwszej korekty dokonuje się w roku N+1, gdy początkowy wkład operacyjny jest korygowany o różnicę między wkładem a wkładem skorygowanym obliczonym poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu z roku N, skorygowanego poprzez zastosowanie współczynnika, o ile przewiduje to odpowiedni protokół do niniejszej Umowy, do sumy:

- a) zobowiązań budżetowych podjętych w stosunku do środków na zobowiązania zatwierdzonych w roku N na podstawie przyjętego budżetu Unii oraz w stosunku do środków na zobowiązania odpowiadających umorzeniom ponownie oddanym do dyspozycji; oraz
- b) wszelkich środków z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, które nie wynikają z wkładów finansowych innych darczyńców na rzecz programów lub działań Unii objętych zakresem każdego odpowiedniego protokołu do niniejszej Umowy i które były dostępne na koniec roku N.

3. W każdym kolejnym roku, aż do spłacenia lub umorzenia wszystkich zobowiązań budżetowych finansowanych ze środków na zobowiązania pochodzących z roku N, i nie później niż trzy lata po zakończeniu programu Unii lub po zakończeniu wieloletnich ram finansowych odpowiadających rokowi N, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej, Unia oblicza korektę wkładu na rok N, zmniejszając wkład Kanady o kwotę uzyskaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu, skorygowaną, jeżeli przewiduje to odpowiedni protokół do niniejszej Umowy, na rok N względem umorzeń dokonywanych każdego roku wobec zobowiązań na rok N finansowanych z budżetu Unii lub z umorzeń ponownie oddanych do dyspozycji.

4. Jeżeli środki budżetowe pochodzące z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, które nie wynikają z wkładów finansowych w programy lub działania Unii od innych darczyńców objętych odpowiednimi protokołami do niniejszej umowy, zostaną anulowane, wkład Kanady na rzecz odpowiedniego programu lub działania Unii lub ich części zmniejsza się o kwotę uzyskaną poprzez zastosowanie klucza do ustalenia wkładu w roku N, skorygowaną, jeżeli przewiduje to odpowiedni protokół, do anulowanej kwoty.

ARTYKUŁ 8

Programy lub działania Unii, do których ma zastosowanie mechanizm automatycznej korekty

1. Mechanizm automatycznej korekty ma zastosowanie do tych programów lub działań Unii, lub ich części, do których zastosowanie mechanizmu automatycznej korekty przewidziano w protokole do niniejszej Umowy. Stosowanie tego mechanizmu automatycznej korekty może zostać ograniczone do części programu lub działania określonych w tym protokole do niniejszej Umowy, realizowanych poprzez dotacje, w odniesieniu do których organizowane są zaproszenia do składania wniosków. Szczegółowe zasady wskazywania części programu lub działania Unii, do których mechanizm automatycznej korekty ma zastosowanie lub nie ma zastosowania, można ustanowić w odpowiednim protokole do niniejszej Umowy.

2. Kwota automatycznej korekty dla programu lub działania Unii, lub ich części, odpowiada różnicy między pierwotnymi kwotami zobowiązań prawnych faktycznie zaciągniętych przez Kanadę lub podmioty kanadyjskie, finansowanymi ze środków na zobowiązania w danym roku, a odpowiednim wkładem operacyjnym wniesionym przez Kanadę i skorygowanym zgodnie z art. 7, o ile odpowiedni protokół do niniejszej Umowy przewiduje taką korektę, z wyłączeniem wydatków na wsparcie, obejmującym ten sam okres.

3. Szczegółowe zasady ustalania odpowiednich kwot zobowiązań prawnych, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, w tym w przypadku konsorcjów, a także obliczania automatycznej korekty, mogą zostać określone w odpowiednim protokole do niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 9

Przeglądy i audyty

1. Zgodnie z mającymi zastosowanie aktami jednej lub większej liczby instytucji Unii oraz w zakresie przewidzianym w odpowiedniej umowie o finansowaniu i każdej mającej zastosowanie umowie Unia może przeprowadzać przeglądy i audyty techniczne, naukowe, finansowe lub inne rodzaje przeglądów i audytów w pomieszczeniach każdego podmiotu kanadyjskiego będącego stroną odpowiedniej umowy o finansowaniu, a także każdej osoby trzeciej z Kanady realizującej umowę o finansowaniu. Takie przeglądy i audyty mogą być przeprowadzane przez urzędników Unii, w szczególności urzędników Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, lub przez inne osoby upoważnione przez Komisję Europejską. Wykonując swoje obowiązki na terytorium Kanady, Komisja Europejska lub inne osoby upoważnione przez Komisję Europejską działają w sposób zgodny z prawem kanadyjskim.

2. Podczas przeprowadzania audytu lub przeglądu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, urzędnikom Unii, w szczególności urzędnikom Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, oraz pozostałym osobom upoważnionym przez Komisję Europejską przysługuje odpowiedni dostęp do miejsc, prac i dokumentów (w wersji papierowej oraz elektronicznej), jak również do wszystkich informacji potrzebnych w celu przeprowadzenia takich audytów, w tym prawo do uzyskania fizycznej/elektronicznej kopii oraz wyciągów z wszelkich dokumentów lub zawartości wszelkich nośników danych będących w posiadaniu objętej audytem osoby fizycznej lub prawnej lub objętej audytem osoby trzeciej.
3. Kanada nie przyjmuje środków w odniesieniu do wjazdu do Kanady lub dostępu do pomieszczeń służących uniemożliwieniu lub utrudnianiu przeglądów lub audytów, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. Niniejszego ustępu nie należy interpretować jako uniemożliwiającego Kanadzie przyjęcie lub utrzymanie w mocy środków o zasięgu ogólnym, w tym ogólnych wymogów wizowych. Tych środków o zasięgu ogólnym nie uznaje się za niweczące lub naruszające przeglądy lub audyty, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.
4. Przeglądy i audyty, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, można przeprowadzać również po zawieszeniu stosowania protokołu do niniejszej Umowy zgodnie z jej art. 19 ust. 5 niniejszej Umowy, zaprzestaniu jej tymczasowego stosowania lub rozwiązaniu niniejszej Umowy, w odniesieniu do dowolnego zobowiązania prawnego związanego z wykonaniem budżetu Unii, podjętego przez Unię przed datą zawieszenia stosowania odpowiedniego protokołu, zaprzestania tymczasowego stosowania niniejszej Umowy lub jej wypowiedzenia.

ARTYKUŁ 10

Ochrona interesów finansowych Unii przed nieprawidłowościami

1. Komisja Europejska i Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) mogą prowadzić dochodzenia administracyjne, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, na terytorium Kanady w odniesieniu do kanadyjskiego podmiotu będącego stroną odpowiedniej umowy o finansowaniu lub kanadyjskiego podmiotu trzeciego wykonującego umowę o finansowaniu na podstawie umowy, zgodnie z odpowiednią umową o finansowaniu i inną mającą zastosowanie umową i w zakresie przewidzianym w tych umowach. Dochodzenia te prowadzi się zgodnie z zasadami i warunkami określonymi w mających zastosowanie aktach prawnych jednej lub większej liczby instytucji Unii. Wykonując swoje obowiązki na terytorium Kanady, Komisja Europejska i OLAF działają w sposób zgodny z prawem kanadyjskim.
2. Wyznaczony kanadyjski punkt kontaktowy informuje w stosownych przypadkach, w rozsądnym terminie, Komisję Europejską lub OLAF o wszelkich stwierdzonych przez niego przypadkach nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub innych nielegalnych działaniach naruszających interesy finansowe Unii lub o wszelkich podejrzeniach dotyczących takich nieprawidłowości, nadużyć lub nielegalnych działań, dotyczących umowy o finansowaniu lub umowy, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.
3. Podczas prowadzenia dochodzenia administracyjnego, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, kontrole na miejscu i inspekcje można przeprowadzać w pomieszczeniach podmiotu kanadyjskiego, o którym mowa w tym ustępie, jak również w pomieszczeniach każdego innego podmiotu kanadyjskiego, który wyrazi na to zgodę.
4. Kontrole na miejscu i inspekcje są przygotowywane i prowadzone przez Komisję Europejską lub OLAF w ścisłej współpracy z wyznaczonym kanadyjskim punktem kontaktowym. Wyznaczony punkt kontaktowy otrzymuje odpowiednio wcześniej informację dotyczącą przedmiotu, celu i podstawy prawnej kontroli oraz inspekcji. Urzędnicy wyznaczeni przez kanadyjski punkt kontaktowy mogą uczestniczyć w kontrolach na miejscu i inspekcjach.
5. Na wniosek wyznaczonego kanadyjskiego punktu kontaktowego kontrole na miejscu i inspekcje mogą być przeprowadzane wspólnie z Komisją Europejską lub OLAF-em.
6. Podczas prowadzenia dochodzenia administracyjnego, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, urzędnicy Unii mają dostęp do wszystkich informacji i dokumentów, w tym danych komputerowych, dotyczących przedmiotowych operacji, które są niezbędne w celu właściwego przeprowadzenia kontroli na miejscu i inspekcji. Mogą w szczególności kopiować stosowne dokumenty.
7. W przypadku gdy podmiot kanadyjski, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, sprzeciwia się kontroli na miejscu lub inspekcji, wyznaczony kanadyjski punkt kontaktowy, działając zgodnie z prawem kanadyjskim, dostarcza informacje lub dokumentację, stosownie do przypadku, aby pomóc Komisji Europejskiej lub OLAF-owi w wypełnianiu ich obowiązków związanych z przeprowadzaniem kontroli na miejscu lub inspekcji. W tym kontekście wyznaczony kanadyjski punkt kontaktowy może również, w stosownych przypadkach, ułatwiać informowanie właściwych organów kanadyjskich o fakcie lub podejrzeniu popełnienia przestępstwa w Kanadzie, o których dowiedziały się Komisja Europejska lub OLAF, podczas przeprowadzania kontroli na miejscu lub inspekcji, w celu zabezpieczenia dowodów na potrzeby dochodzenia w sprawie przestępstwa w Kanadzie.

8. Komisja Europejska lub OLAF informują wyznaczony kanadyjski punkt kontaktowy o wynikach takich kontroli i inspekcji. W szczególności Komisja Europejska lub OLAF zgłaszają jak najszybciej punktowi kontaktowemu wszelkie stwierdzone przez siebie w trakcie kontroli na miejscu lub inspekcji przypadki nieprawidłowości lub podejrzenia dotyczące takich nieprawidłowości.
9. Bez uszczerbku dla stosowania prawa karnego Kanady, Komisja Europejska może nakładać środki i kary administracyjne na podmioty kanadyjskie, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zgodnie z prawodawstwem Unii.
10. W celu prawidłowego wykonania postanowień niniejszego artykułu Komisja Europejska lub OLAF i wyznaczony punkt kontaktowy regularnie wymieniają się informacjami oraz, na wniosek jednej ze Stron, konsultują się wzajemnie.
11. W celu ułatwienia skutecznej współpracy i wymiany informacji z OLAF-em Kanada wyznacza punkt kontaktowy.
12. Wymiana informacji między Komisją Europejską lub OLAF-em a wyznaczonym punktem kontaktowym odbywa się z należyтым uwzględnieniem wymogów dotyczących poufności. Dane osobowe zawarte w wymienianych informacjach muszą być chronione zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami.

ARTYKUŁ 11

Współpraca w zakresie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii

Organy kanadyjskie współpracują, zgodnie z mającymi zastosowanie instrumentami współpracy międzynarodowej, w tym pomiędzy Kanadą a państwami członkowskimi lub Unią, lub w inny sposób dozwolony na mocy prawa krajowego Kanady, z organami Unii lub państw członkowskich właściwymi w zakresie prowadzenia dochodzeń w sprawie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii i ich ścigania, w tym stawiania przed sądem domniemanych sprawców i współsprawców tych przestępstw. Wnioski składane do Kanady na podstawie mających zastosowanie instrumentów współpracy międzynarodowej mogą obejmować, w stosownych przypadkach, wnioski składane w związku z prowadzeniem postępowań przygotowawczych lub wnoszeniem i popieraniem oskarżeń przez Prokuraturę Europejską.

ARTYKUŁ 12

Wymiana informacji

Strony wymieniają informacje dotyczące przeglądów, audytów i innych działań, o których mowa w art. 9 i 10, z należyтым uwzględnieniem przepisów prawa każdej ze Stron dotyczących poufności i ochrony danych.

ARTYKUŁ 13

Odzyskiwanie należności i egzekucja

1. Komisja Europejska może przyjąć decyzję nakładającą zobowiązanie pieniężne na podmiot kanadyjski, który jest stroną odpowiedniej umowy o finansowaniu inną niż państwo, w odniesieniu do wszelkich roszczeń wynikających z umowy o finansowaniu. Jeżeli po powiadomieniu podmiotu kanadyjskiego o niniejszej decyzji zgodnie z art. 14 podmiot ten nie dokona płatności w wyznaczonym terminie, Komisja Europejska powiadamia o tej decyzji wyznaczony kanadyjski punkt kontaktowy. Kanada wpłaca Komisji Europejskiej kwotę zobowiązania pieniężnego po powiadomieniu, chyba że Komisja Europejska nie zakończyła obowiązujących standardowych procedur wykonania decyzji. Jeżeli Kanada zapłaci kwotę zobowiązania pieniężnego, może ubiegać się o zwrot tej kwoty od podmiotu kanadyjskiego, na który nałożono zobowiązanie pieniężne, a Komisja Europejska dostarczy odpowiednią dokumentację dotyczącą dokonanej płatności na wniosek Kanady.
2. Kanada powiadamia Komisję Europejską o wyznaczonym przez siebie kanadyjskim punkcie kontaktowym.
3. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest sądem właściwym w zakresie kontroli zgodności z prawem decyzji Komisji Europejskiej, o których mowa w ust. 1, i wstrzymania ich wykonania.

ARTYKUŁ 14

Komunikacja i wymiana informacji

Instytucje i organy Unii uczestniczące w realizacji programów lub działań Unii lub w kontrolowaniu takich programów lub działań są uprawnione do bezpośredniego komunikowania się, w tym za pośrednictwem elektronicznych systemów wymiany informacji, z każdą osobą fizyczną mającą miejsce zamieszkania w Kanadzie lub każdym podmiotem prawnym mającym siedzibę w Kanadzie, otrzymującymi unijne finansowanie, a także z każdą osobą trzecią uczestniczącą w wykonaniu unijnego finansowania mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w Kanadzie, w celu związanym z umową o finansowaniu i inną mającą zastosowanie umową zawartą w celu realizacji tego programu lub działania Unii. Takie osoby, podmioty i osoby trzecie mogą przedkładać bezpośrednio instytucjom i organom Unii wszelkie odpowiednie informacje i dokumenty, do których przedłożenia zobowiązane są na podstawie umów o finansowaniu i innych mających zastosowanie umów zawartych w celu realizacji tego programu lub działania i zgodnie z prawodawstwem Unii mającym zastosowanie do tego programu lub działania.

ARTYKUŁ 15

Wspólny Komitet

1. Strony niniejszym ustanawiają Wspólny Komitet. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele Unii i Kanady.
2. O ile niniejsza Umowa nie stanowi inaczej, Wspólny Komitet działa zgodnie z regulaminem wewnętrznym Wspólnego Komitetu określonym w załączniku I do niniejszej Umowy.
3. O ile niniejsza Umowa nie stanowi inaczej, zadania Wspólnego Komitetu obejmują:
 - a) ocenę, ewaluację i przegląd wykonania niniejszej Umowy i protokołów do niniejszej Umowy, w szczególności:
 - (i) uczestnictwa i wyników uczestnictwa podmiotów prawnych z Kanady w programach i działaniach Unii;
 - (ii) w stosownych przypadkach poziomu wzajemnej otwartości na uczestnictwo podmiotów prawnych mających siedzibę na terytorium każdej ze Stron w programach, projektach czynnościach lub działaniach lub ich częściach drugiej Strony;
 - (iii) wdrożenia mechanizmu wkładu finansowego oraz, w stosownych przypadkach, mechanizmu automatycznej korekty mającego zastosowanie do programów lub działań Unii objętych protokołami do niniejszej Umowy;
 - (iv) wymiany informacji i, w stosownych przypadkach, badania wszelkich możliwych kwestii dotyczących wykorzystywania wyników, w tym praw własności intelektualnej; oraz
 - (v) omawiania, na wniosek którejkolwiek ze Stron, opłaty z tytułu uczestnictwa i dostosowań poziomu opłaty z tytułu uczestnictwa za lata po 2027 r.;
 - b) omawianie na wniosek jednej ze Stron ograniczeń stosowanych lub planowanych przez Strony w zakresie dostępu do ich odpowiednich programów w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym w szczególności w przypadku działań związanych z ich aktywnościami strategicznymi, interesami, autonomią lub bezpieczeństwem;
 - c) rozpatrywanie sposobów usprawnienia i rozwijania współpracy;
 - d) wspólne omawianie przyszłych kierunków i priorytetów polityk związanych z programami lub działaniami objętymi protokołami do niniejszej Umowy;
 - e) wymianę informacji istotnych dla wykonania niniejszej Umowy i protokołów do niniejszej Umowy, w tym dotyczących nowych przepisów, środków lub programów krajowych; oraz
 - f) opracowywanie, rozważanie lub przyjmowanie nowych protokołów do niniejszej Umowy w sprawie szczegółowych warunków uczestnictwa Kanady w programach lub działaniach Unii lub ich częściach, zmian w istniejących protokołach do niniejszej Umowy lub w art. 6 ust. 4 lub art. 9, 10 lub 11 niniejszej Umowy lub zmian załącznika I do niniejszej Umowy, zgodnie z art. 16 i wszelkimi mającymi zastosowanie wymogami prawnymi lub procedurami Stron.

4. Wspólny Komitet może powołać na poziomie ekspertów na zasadzie ad hoc grupę roboczą lub organ doradczy, które mogą pomagać w wykonaniu niniejszej Umowy.

5. Wspólny Komitet zbiera się co najmniej raz w roku oraz gdy wymagają tego szczególne okoliczności, na wniosek którejkolwiek ze Stron.

ARTYKUŁ 16

Decyzje Wspólnego Komitetu

1. Wspólny Komitet podejmuje decyzje w drodze konsensusu.

2. W przypadku gdy przedstawiciele we Wspólnym Komitecie są należycie upoważnieni z wyprzedzeniem, jeżeli jest to wymagane zgodnie z obowiązującymi procedurami prawnymi, Wspólny Komitet może opracować i rozważyć:

a) nowe protokoły do niniejszej Umowy w sprawie szczegółowych warunków uczestnictwa Kanady w programach lub działaniach Unii lub ich częściach;

b) zmiany w istniejących protokołach do niniejszej Umowy;

c) zmiany w art. 6 ust. 4 niniejszej Umowy;

d) zmiany w art. 9, 10 lub 11 niniejszej Umowy w zakresie, w jakim są one wymagane w celu uwzględnienia zmian wprowadzonych do aktów jednej lub większej liczby instytucji Unii; lub

e) zmiany w załączniku I do niniejszej Umowy.

3. Niezależnie od art. 19 ust. 13 niniejszej Umowy, w przypadku gdy przedstawiciele we Wspólnym Komitecie są należycie upoważnieni z wyprzedzeniem, jeżeli jest to wymagane zgodnie z obowiązującymi procedurami prawnymi, Wspólny Komitet może przyjąć w drodze decyzji:

a) nowe protokoły do niniejszej Umowy w sprawie szczegółowych warunków uczestnictwa Kanady w programach lub działaniach Unii lub ich częściach;

b) zmiany w istniejących protokołach do niniejszej Umowy;

c) zmiany w art. 6 ust. 4 niniejszej Umowy;

d) zmiany w art. 9, 10 lub 11 niniejszej Umowy w zakresie, w jakim są one wymagane w celu uwzględnienia zmian wprowadzonych do aktów jednej lub większej liczby instytucji Unii; lub

e) zmiany w załączniku I do niniejszej Umowy,

opracowane zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu.

4. W każdej decyzji podjętej na podstawie ust. 3 niniejszej Umowy przedstawiciele we Wspólnym Komitecie określają, że jeżeli wymaga tego system prawny Strony, nowe protokoły do niniejszej Umowy lub zmiany w istniejących protokołach lub częściach niniejszej Umowy objętych ust. 3 niniejszej Umowy mają wejść w życie po pisemnym powiadomieniu o zakończeniu wszelkich zaległych wymogów prawnych i procedur Stron lub w późniejszym terminie określonym w decyzji.

ARTYKUŁ 17

Prawo właściwe

Wykonanie niniejszej Umowy odbywa się zgodnie z prawem właściwym każdej ze Stron na ich odpowiednich terytoriach.

ARTYKUŁ 18

Konsultacje

1. Strony dokładają wszelkich starań, aby w dobrej wierze rozstrzygać wszelkie kwestie wynikające z interpretacji lub wykonania niniejszej Umowy polubownie, w drodze dyskusji na forum Wspólnego Komitetu.
2. Jeżeli kwestia wynikająca z interpretacji lub wykonania niniejszej Umowy nie może zostać rozstrzygnięta w drodze dyskusji na forum Wspólnego Komitetu w ciągu dwóch miesięcy od poruszenia jej przez którąkolwiek ze Stron, Strona może zwrócić się z wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji w tej sprawie z drugą Stroną. Strony rozwiązują wszelkie różnice w drodze negocjacji.

ARTYKUŁ 19

Przepisy końcowe

1. Niniejsza Umowa wchodzi w życie w dniu ostatniego powiadomienia przez Stronę drugiej Strony o zakończeniu procedur wewnętrznych niezbędnych do tego celu. Niniejszą umowę stosuje się z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2024 r.
2. Strony mogą stosować niniejszą Umowę tymczasowo do czasu jej wejścia w życie zgodnie ze swoimi wewnętrznymi procedurami i prawem. Tymczasowe stosowanie rozpoczyna się w dniu ostatniego powiadomienia przez Stronę drugiej Strony o zakończeniu procedur wewnętrznych niezbędnych do tego celu.
3. Jeżeli jedna Strona powiadomi drugą Stronę, że nie zakończy wewnętrznych procedur niezbędnych do wejścia w życie niniejszej Umowy, niniejsza Umowa przestaje być tymczasowo stosowana z dniem otrzymania przez drugą Stronę takiego powiadomienia, a dzień ten stanowi datę zaprzestania stosowania do celów niniejszej Umowy. Decyzje Wspólnego Komitetu przestają obowiązywać w tym samym dniu.
4. Stosowanie odpowiedniego protokołu do niniejszej Umowy może zostać zawieszona przez Unię w przypadku częściowego lub całkowitego niewywiązania się z wnieśnienia wkładu finansowego należnego od Kanady w ramach odpowiedniego programu lub działania Unii.
5. Jak określono w ust. 4 niniejszego artykułu, w przypadku braku płatności, który może w znacznym stopniu zagrozić realizacji programu i zarządzaniu odpowiednim programem lub działaniem Unii, Komisja Europejska wysłała formalny monit. W przypadku braku płatności w terminie 20 dni roboczych od daty formalnego monitu Komisja Europejska powiadamia Kanadę formalnym pismem o zawieszeniu stosowania danego protokołu do niniejszej Umowy, które staje się skuteczne 15 dni po otrzymaniu takiego powiadomienia przez Kanadę.
6. W przypadku zawieszenia stosowania protokołu do niniejszej Umowy na mocy ust. 5, podmioty kanadyjskie nie kwalifikują się do uczestnictwa w unijnych procedurach wyboru, które nie zostały zakończone w momencie wejścia w życie zawieszenia. Unijna procedura wyboru zostaje uznana za zakończoną, gdy zostaną zaciągnięte zobowiązania prawne wynikające z takiej procedury.
7. Zawieszenie na mocy ust. 5 niniejszego artykułu nie ma wpływu na zobowiązania prawne podjęte wobec podmiotów kanadyjskich w ramach odpowiedniego programu lub działania Unii przed wejściem w życie zawieszenia. Odpowiedni protokół do niniejszej Umowy ma nadal zastosowanie do takich zobowiązań prawnych.
8. Unia niezwłocznie powiadamia Kanadę o otrzymaniu przez Unię całej kwoty należnego wkładu finansowego. Zawieszenie na mocy ust. 5 niniejszego artykułu przestaje obowiązywać z dniem takiego powiadomienia.
9. Podmioty kanadyjskie kwalifikują się do udziału w unijnych procedurach wyboru w ramach odpowiedniego programu lub działania Unii rozpoczętych po dniu, w którym zawieszenie na mocy ust. 5 niniejszego artykułu przestaje obowiązywać, oraz wszelkich innych procedurach wyboru rozpoczętych przed tą datą, w odniesieniu do których nie upłynęły terminy składania wniosków.
10. Każda ze Stron może wypowiedzieć niniejszą Umowę w dowolnym czasie za pomocą pisemnego powiadomienia drugiej Strony o zamiarze jej wypowiedzenia. Wypowiedzenie Umowy staje się skuteczne po upływie trzech miesięcy kalendarzowych od dnia, w którym druga Strona otrzyma to powiadomienie. Dzień, w którym wypowiedzenie Umowy staje się skuteczne, stanowi datę wypowiedzenia Umowy do celów niniejszej Umowy.
11. W przypadku gdy niniejsza Umowa przestaje tymczasowo obowiązywać zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu lub zostaje wypowiedziana zgodnie z ust. 10 niniejszego artykułu, Strony uzgadniają, że:

- a) projekty, czynności lub działania lub ich części, w odniesieniu do których podjęto zobowiązania prawne w trakcie tymczasowego stosowania lub po wejściu w życie niniejszej Umowy oraz zanim niniejsza Umowa przestanie obowiązywać tymczasowo lub zostanie wypowiedziana, będą kontynuowane do czasu ich zakończenia na warunkach określonych w niniejszej Umowie i protokołach do niniejszej Umowy.
- b) Roczny wkład finansowy na rzecz odpowiedniego programu lub działania Unii w roku N, podczas którego niniejsza Umowa przestaje obowiązywać tymczasowo lub zostaje wypowiedziana, jest wypłacany w całości zgodnie z art. 6 niniejszej Umowy i wszelkimi odpowiednimi zasadami zawartymi w odpowiednich protokołach do niniejszej Umowy. W przypadku gdy zastosowanie ma mechanizm dostosowania, wkład operacyjny do odpowiedniego programu lub działania Unii w roku N zostaje dostosowany zgodnie z art. 7 niniejszej Umowy. W przypadku programów lub działań Unii, do których zastosowanie ma zarówno mechanizm dostosowania, jak i mechanizm automatycznej korekty, odpowiedni wkład operacyjny na rok N zostaje dostosowany zgodnie z art. 7 niniejszej Umowy i skorygowany zgodnie z art. 8 niniejszej Umowy. W przypadku programów lub działań Unii, do których zastosowanie ma wyłącznie mechanizm korekty, odpowiedni wkład operacyjny na rok N zostaje skorygowany zgodnie z art. 8 niniejszej Umowy. Opłata z tytułu uczestnictwa uiszczona za rok N jako część wkładu finansowego na rzecz danego programu lub działania nie jest dostosowywana ani korygowana.
- c) Jeżeli zastosowanie ma mechanizm dostosowania, po roku, w którym niniejsza Umowa przestaje tymczasowo obowiązywać lub zostaje wypowiedziana, wkłady operacyjne na rzecz odpowiedniego programu lub działania Unii wypłacone za lata, w których niniejsza Umowa miała zastosowanie, są dostosowywane zgodnie z art. 7 niniejszej Umowy. W przypadku programów lub działań Unii, do których zastosowanie ma zarówno mechanizm dostosowania, jak i mechanizm automatycznej korekty, te wkłady operacyjne zostają dostosowane zgodnie z art. 7 niniejszej Umowy i automatycznie skorygowane zgodnie z art. 8 niniejszej Umowy. W przypadku programów lub działań Unii, do których zastosowanie ma wyłącznie mechanizm korekty, odpowiedni wkład operacyjny zostaje automatycznie skorygowany zgodnie z art. 8 niniejszej Umowy.
12. Strony ustalają za obopólną zgodą wszelkie inne konsekwencje zaprzestania tymczasowego stosowania lub wypowiedzenia niniejszej Umowy.
13. O ile nie przewidziano inaczej w art. 16, wszelkich zmian niniejszej Umowy dokonuje się wyłącznie na piśmie, za obopólną zgodą Stron. Wejście w życie zmian na mocy niniejszego ustępu nastąpi zgodnie z taką samą procedurą, jaka ma zastosowanie do wejścia w życie niniejszej Umowy, jak przewidziano w ust. 1 niniejszego artykułu.
14. O ile Strony nie postanowią inaczej, protokoły i załączniki do niniejszej Umowy stanowią jej integralną część.
15. Niniejszą Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach w językach angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne.

Съставено в Монреал на трети юли две хиляди двадесет и четвърта година.
Hecho en Montreal, el tres de julio de dos mil veinticuatro.
V Montrealu dne třetího července dva tisíce dvacet čtyři.
Udfærdiget i Montreal, den treogtyvende juli to tusind og firetyve.
Geschehen zu Montreal am dritten Juli zweitausendvierundzwanzig.
Sõlmitud kahe tuhande kahekümne neljanda aasta juulikuu kolmandal päeval Montréalis.
Μόντρεαλ, τρεις Ιουλίου του έτους δύο χιλιάδες είκοσι τέσσερα.
Done at Montréal, on the third day of July in the year two thousand and twenty four.
Fait à Montréal, le trois juillet deux mille vingt-quatre.
Arna dhéanamh i Montréal, an tríú lá d'Iúil sa bhliain dhá mhíle fiche a ceathair.
U Montrealu, dana trećeg srpnja godine dvije tisuće dvadeset i četvrte.
Fatto a Montreal, addì tre luglio duemilaventiquattro.
Monreālā, divi tūkstoši divdesmit ceturtā gada trešajā jūlijā.
Priimta Monrealyje du tūkstančiai dvidešimt ketvirtąjį metų liepos trečią dieną.
Kelt Montrealban, a kétezerhuszonnegyedik év július havának harmadik napján.
Magħmul f'Montreal, fit-tielet ġurnata ta' Lulju tas-sena elfejn u erbgħa u għoxrin.
Gedaan te Montreal, de derde juli tweeduizend vierentwintig.
Sporządzono w Montrealu dnia trzeciego lipca dwa tysiące dwudziestego czwartego roku.
Feito em Montreal, aos três dias de julho de dois mil e vinte e quatro.
Întocmit la Montreal la trei iulie două mii douăzeci și patru.
V Montreale tretieho júla dvetisícdvadsaťštyri.
V Montrealu, tretjega julija dva tisoč štiriindvajset.
Tehty Montrealissa kolmantena päivänä heinäkuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäneljä.
Utfärdat i Montreal den tredje juli år tjugohundratjugofyra.

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Thar ceann an Aontais Eorpaigh
Za Europejsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen



За Канада
Por Canadá
Za Kanadu
For Canada
Für Kanada
Kanada nimel
Για τον Καναδά
For Canada
Pour le Canada
Thar ceann Cheanada
Za Kanadu
Per il Canada
Kanādas vārdā –
Kanados vardu
Kanada részéről
Għall-Kanada
Voor Canada,
W imieniu Kanady
Pelo Canadá
Pentru Canada
Za Kanadu
Za Kanado
Kanadan puolesta
För Kanada



ZAŁĄCZNIK I

REGULAMIN WEWNĘTRZNY WSPÓLNEGO KOMITETU

ARTYKUŁ 1

Zadania

Wspólny Komitet ustanowiony na mocy art. 15 niniejszej Umowy wykonuje zadania i obowiązki, określone w art. 15 i 16 niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 2

Skład i przewodnictwo

1. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele Unii i Kanady.
2. Wspólnemu Komitetowi przewodniczą wspólnie urzędnicy wyższego szczebla, lub wyznaczone przez nich osoby, działające jako przedstawiciele odpowiednio Unii i Kanady.
3. Unia i Kanada przekazują sobie wzajemnie informacje o imieniu i nazwisku, stanowisku oraz dane kontaktowe urzędników będących współprzewodniczącymi Wspólnego Komitetu w imieniu odpowiednio Unii i Kanady. Uznaje się, że urzędnicy ci nadal pełnią funkcję współprzewodniczących w imieniu odpowiednio Unii i Kanady do dnia, w którym Unia albo Kanada powiadomią drugą Stronę o wyznaczeniu nowego współprzewodniczącego.
4. Uznaje się, że współprzewodniczący posiada upoważnienie do reprezentowania, odpowiednio, Unii lub Kanady do dnia, w którym druga Strona zostanie powiadomiona o wyznaczeniu nowego współprzewodniczącego.

ARTYKUŁ 3

Sekretariat

1. Sekretariat Wspólnego Komitetu (zwany dalej „sekretariatem”) jest złożony z urzędnika Unii oraz urzędnika Kanady. Sekretariat wykonuje zadania powierzone mu na podstawie niniejszego regulaminu.
2. Unia i Kanada przekazują sobie wzajemnie informacje o imieniu i nazwisku, stanowisku oraz dane kontaktowe urzędników będących członkami sekretariatu Wspólnego Komitetu w imieniu odpowiednio Unii i Kanady. Uznaje się, że urzędnicy ci nadal pełnią funkcję członka sekretariatu w imieniu odpowiednio Unii lub Kanady do dnia, w którym Unia albo Kanada powiadomią drugą Stronę o wyznaczeniu nowego urzędnika.

ARTYKUŁ 4

Posiedzenia

1. Posiedzenia Wspólnego Komitetu odbywają się, zasadniczo, na przemian w Brukseli i w Kanadzie, chyba że współprzewodniczący postanowią inaczej. Posiedzenia mogą również odbywać się w formie wideokonferencji lub telekonferencji, jeżeli tak uzgodnią współprzewodniczący.
2. W okresach między posiedzeniami Wspólny Komitet prowadzi swoje prace i wymianę informacji dotyczących niniejszej Umowy i jej protokołów w sposób ciągły przy użyciu dowolnych środków komunikacji, w szczególności poczty elektronicznej.

ARTYKUŁ 5

Udział w posiedzeniach

1. W rozsądnym okresie czasu przed każdym posiedzeniem Unia i Kanada informują się wzajemnie za pośrednictwem sekretariatu o planowanym składzie swoich odpowiednich delegacji, wskazując imię i nazwisko oraz funkcję każdego członka delegacji działającego w charakterze przedstawiciela każdej Strony.
2. W stosownych przypadkach oraz za obopólną zgodą współprzewodniczący mogą zaprosić ekspertów, takich jak urzędników spoza administracji rządowej, do udziału w posiedzeniach Wspólnego Komitetu w celu przedstawienia informacji na konkretny temat i na te części posiedzenia, na których te konkretne tematy poddawane są pod dyskusję.
3. Przedstawiciel Strony organizującej posiedzenie i pełniącej rolę jego gospodarza, po uzyskaniu zgody drugiej Strony, ustala datę i miejsce posiedzenia.

ARTYKUŁ 6

Dokumenty

Dokumenty w formie pisemnej, przedłożone do debaty we Wspólnym Komitecie, są numerowane i przekazywane Unii i Kanadzie przez sekretariat.

ARTYKUŁ 7

Korespondencja

1. Unia i Kanada przesyłają swoją korespondencję skierowaną do Wspólnego Komitetu za pośrednictwem sekretariatu. Taką korespondencję można przysyłać w dowolnej formie pisemnej, w tym przy użyciu poczty elektronicznej.
2. Sekretariat zapewnia, aby korespondencja skierowana do Wspólnego Komitetu była przekazywana współprzewodniczącym i rozsyłana, w stosownych przypadkach, zgodnie z art. 6.
3. Wszelką korespondencję, której nadawcami lub bezpośrednimi odbiorcami są współprzewodniczący, przekazuje się do sekretariatu i rozsyła, w stosownych przypadkach, zgodnie z art. 6.

ARTYKUŁ 8

Porządek obrad

1. Sekretariat sporządza projekt wstępnego porządku obrad każdego posiedzenia. W tym celu co najmniej cztery tygodnie przed datą posiedzenia urzędnik pełniący funkcję członka sekretariatu Strony pełniącej rolę gospodarza posiedzenia przygotowuje pierwszy projekt wstępnego porządku obrad wraz z dokumentami dotyczącymi każdego z punktów, które się na nim pojawiają, i przekazuje ten projekt i dokumenty w celu przedstawienia uwag członkowi sekretariatu drugiej Strony. Po przygotowaniu przez sekretariat projektu wstępnego porządku obrad wraz z odpowiednimi dokumentami przekazuje się współprzewodniczącym do zatwierdzenia nie później niż 10 dni przed datą posiedzenia.
2. Wstępny porządek obrad obejmuje punkty, o które zwróciły się Strony, w tym wszelkie kwestie, które mają zostać podniesione na mocy art. 18 niniejszej Umowy. Wszelkie wnioski o dodanie punktu do wstępnego porządku obrad, wraz ze wszystkimi odpowiednimi dokumentami, składa się w sekretariacie nie później niż 15 dni przed rozpoczęciem posiedzenia.
3. W wyjątkowych przypadkach współprzewodniczący mogą uzgodnić skrócenie okresów przewidzianych w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu.
4. Wspólny Komitet przyjmuje swój porządek obrad na początku każdego posiedzenia.
5. Punkty, które nie figurują w projekcie porządku obrad, mogą zostać dodane, a inne punkty projektu porządku obrad mogą zostać usunięte, odroczone lub zmienione na posiedzeniu, pod warunkiem że obaj współprzewodniczący zdecydują o tym wspólnie.

ARTYKUŁ 9

Przejrzystość i dostęp do dokumentów

1. Posiedzenia Wspólnego Komitetu nie są jawne, chyba że współprzewodniczący wspólnie postanowią inaczej.
2. Każda ze Stron może podjąć decyzję o publikacji decyzji Wspólnego Komitetu w swoim dzienniku urzędowym lub w internecie, po uprzednim uzgodnieniu tego z drugą Stroną. Decyzje dotyczące przyjęcia nowych protokołów lub zmian w istniejących protokołach, w art. 6 ust. 4, art. 9, 10 lub 11 niniejszej Umowy lub w niniejszym załączniku są publikowane dopiero po ich wejściu w życie zgodnie z art. 16 ust. 4 niniejszej Umowy.
3. Jeżeli Unia lub Kanada przekazują Wspólnemu Komitetowi informacje poufne lub chronione przed ujawnieniem na podstawie ich mających zastosowanie przepisów prawa, druga Strona traktuje otrzymane informacje jako poufne.
4. Każda ze Stron rozpatruje wnioski o dostęp do dokumentów Wspólnego Komitetu zgodnie ze swoimi mającymi zastosowanie przepisami prawa.

5. Jeżeli Komisja Europejska przekazuje Wspólnemu Komitetowi informacje poufne lub chronione przed ujawnieniem na podstawie jej odpowiednich przepisów dotyczących bezpieczeństwa informacji, Kanada zapewnia porównywalny poziom poufności i ochrony otrzymanych informacji. Jeżeli Kanada przekazuje Wspólnemu Komitetowi informacje poufne lub chronione przed ujawnieniem na podstawie jej mających zastosowanie przepisów prawa, Komisja Europejska traktuje otrzymane informacje jako poufne.

ARTYKUŁ 10

Protokół

1. Ze wszystkich posiedzeń Wspólnego Komitetu sporządzany jest protokół.
2. Projekt protokołu każdego posiedzenia sporządzany jest przez urzędnika pełniącego funkcję członka sekretariatu Strony, która pełni rolę gospodarza posiedzenia, w terminie 15 dni od zakończenia posiedzenia, chyba że współprzewodniczący wspólnie zdecydują inaczej. Projekt protokołu przekazuje się w celu przedstawienia uwag członkowi sekretariatu drugiej Strony. Członek sekretariatu drugiej Strony może przedstawić uwagi w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu protokołu.
3. Protokół zawiera podsumowanie każdego punktu porządku obrad i, w stosownych przypadkach, informacje o:
 - a) dokumentach przedłożonych Wspólnemu Komitetowi;
 - b) wszelkich oświadczeniach, o których włączenie do protokołu wniosła Strona; oraz
 - c) decyzjach przyjętych, oświadczeniach uzgodnionych i wnioskach operacyjnych przyjętych w odniesieniu do konkretnych punktów.

Protokół zawiera listę obecności z wyszczególnieniem imion i nazwisk, tytułów i funkcji wszystkich uczestników posiedzenia.

4. Współprzewodniczący zatwierdzają i podpisują protokół w terminie dwóch miesięcy od posiedzenia lub w innym terminie ustalonym przez współprzewodniczących. Współprzewodniczący mogą wspólnie zdecydować, że podpisanie i wymiana kopii w formie elektronicznej spełnia ten drugi z powyższych wymogów. Autentyczną wersję protokołu zachowuje się w aktach każdej ze Stron.
5. Sekretariat Wspólnego Komitetu przygotowuje również, w ciągu dwóch dni roboczych od posiedzenia Wspólnego Komitetu, podsumowanie protokołu do zatwierdzenia przez współprzewodniczących tak szybko, jak to możliwe. Po zatwierdzeniu tekstu streszczenia przez współprzewodniczących Wspólnego Komitetu Strony mogą podać podsumowanie protokołu do wiadomości publicznej.

ARTYKUŁ 11

Decyzje

1. W przypadkach przewidzianych w art. 16 niniejszej Umowy Wspólny Komitet podejmuje decyzje w drodze konsensusu. Sekretariat rejestruje każdą decyzję, nadając jej numer seryjny oraz odnotowując datę jej przyjęcia.
2. Wspólny Komitet podejmuje decyzje na piśmie oraz w drodze wymiany not między współprzewodniczącymi, chyba że Strony wspólnie postanowią inaczej w odniesieniu do danej decyzji.
3. Tekst projektu decyzji jest przedstawiany na piśmie przez jednego współprzewodniczącego drugiemu współprzewodniczącemu, przy czym w razie potrzeby są oni do tego należycie upoważnieni z wyprzedzeniem zgodnie z mającymi zastosowanie krajowymi procedurami prawnymi.
4. Jeżeli druga Strona nie wyrazi zgody, proponowana decyzja jest poddawana dyskusji i może zostać przyjęta na przyszłym posiedzeniu Wspólnego Komitetu.
5. Projekt decyzji uznaje się za przyjęty, gdy druga Strona wyrazi zgodę na piśmie, chyba że projekt decyzji dotyczy decyzji opracowanej lub rozpatrzonej na podstawie art. 16 ust. 2, w którym to przypadku zostaje ona przyjęta zgodnie z art. 16 ust. 3.
6. Decyzje podjęte między posiedzeniami Wspólnego Komitetu są zapisywane w protokole następnego posiedzenia Wspólnego Komitetu.
7. Bez uszczerbku dla art. 16 ust. 4 niniejszej Umowy każda decyzja jest podpisywana przez współprzewodniczących Wspólnego Komitetu, w tym, jeżeli jest to wymagane, należycie upoważnionych z wyprzedzeniem zgodnie z wszelkimi mającymi zastosowanie procedurami prawnymi.

8. Z zastrzeżeniem art. 16 ust. 4 niniejszej Umowy, w decyzjach przyjętych przez Wspólny Komitet określa się dzień, w którym stają się one skuteczne.

ARTYKUŁ 12

Ochrona danych osobowych

Publikowanie dokumentów, o których mowa w art. 9, 10 i 11, odbywa się zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami obu Stron w zakresie ochrony danych, w tym ochrony danych osobowych.

ARTYKUŁ 13

Grupy robocze i organy doradcze

1. Zgodnie z art. 15 ust. 4 niniejszej Umowy Wspólny Komitet może podjąć decyzję o utworzeniu lub rozwiązaniu grupy roboczej lub organu doradczego na poziomie ekspertów. Wspólny Komitet określa skład i obowiązki każdej grupy roboczej lub organu doradczego i może je zmieniać w miarę potrzeb.
2. Grupa robocza lub organ doradczy wnosi wkład w prace Wspólnego Komitetu i wspiera go w wykonywaniu jego zadań, w tym – jeżeli otrzyma takie zadanie od Wspólnego Komitetu – poprzez przygotowywanie sprawozdań lub projektów decyzji do zatwierdzenia przez Wspólny Komitet. Projekty decyzji na podstawie niniejszego ustępu są rozpatrywane i opracowywane zgodnie z art. 16 ust. 2 niniejszej Umowy.
3. Grupa robocza lub organ doradczy zbiera się w miarę potrzeb w celu wykonywania swoich zadań i składa sprawozdania Wspólnemu Komitetowi.
4. Ustanowienie i funkcjonowanie grupy roboczej lub organu doradczego nie uniemożliwia Stronom przedstawiania jakiegokolwiek kwestii bezpośrednio Wspólnemu Komitetowi.
5. Regulamin Wspólnego Komitetu stosuje się odpowiednio do grup roboczych i organów doradczych ustanowionych przez Wspólny Komitet.

ARTYKUŁ 14

Języki

Językiem roboczym Wspólnego Komitetu jest język angielski.

ARTYKUŁ 15

Wydatki

1. Każda ze Stron pokrywa poniesione przez siebie wydatki związane z uczestnictwem w posiedzeniach Wspólnego Komitetu i ustanowionych grup roboczych i organów doradczych.
2. Wydatki związane z organizacją posiedzeń ponosi Strona, która pełni rolę gospodarza posiedzenia.

**PROTOKÓŁ W SPRAWIE STOWARZYSZENIA KANADY Z PROGRAMEM RAMOWYM
W ZAKRESIE BADAŃ NAUKOWYCH I INNOWACJI „HORYZONT EUROPA” (2021–2027)**

ARTYKUŁ 1

Zakres stowarzyszenia

Kanada uczestniczy jako państwo stowarzyszone w filarze II „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa” programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (zwanego dalej programem „Horyzont Europa”), o którym mowa w art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695⁽¹⁾, realizowanego za pośrednictwem programu szczegółowego ustanowionego decyzją Rady (UE) 2021/764⁽²⁾, w ich najbardziej aktualnych wersjach, oraz wnosi wkład do niego.

ARTYKUŁ 2

Dodatkowe zasady i warunki uczestnictwa w programie „Horyzont Europa”

1. Przed podjęciem decyzji, czy podmioty kanadyjskie kwalifikują się do uczestnictwa w działaniu związanym z aktywami strategicznymi, interesami strategicznymi, autonomią strategiczną lub bezpieczeństwem strategicznym Unii zgodnie z art. 22 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/695, Komisja Europejska może zażądać konkretnych informacji lub zapewnień, takich jak:

- a) informacje o tym, czy podmiotom unijnym przyznano lub zostanie przyznany wzajemny dostęp do istniejących i planowanych programów, projektów lub działań lub ich części realizowanych w Kanadzie równoważnych z danym działaniem „Horyzont Europa”;
- b) informacje, czy w Kanadzie istnieje mechanizm monitorowania inwestycji krajowych oraz zapewnienie, że władze Kanady będą zgłaszać i konsultować z Komisją Europejską wszelkie możliwe przypadki, w których w ramach stosowania takiego mechanizmu dowiedziały się o planowanych inwestycjach zagranicznych/przejęciu ze strony podmiotu spoza Kanady wobec podmiotu kanadyjskiego, który otrzymał finansowanie z programu „Horyzont Europa” na działania związane z aktywami strategicznymi, interesami strategicznymi, autonomią strategiczną lub bezpieczeństwem strategicznym Unii, pod warunkiem że Komisja Europejska dostarczy Kanadzie wykaz odpowiednich podmiotów z Kanady po podpisaniu umów o udzielenie dotacji z tymi podmiotami; oraz
- c) zapewnienie, że żadne z wyników, technologii, usług ani produktów opracowanych w ramach przedmiotowych działań przez podmioty kanadyjskie nie będą podlegać ograniczeniom wywozowym do państw członkowskich Unii w okresie trwania działania i przez cztery lata po jego zakończeniu. Kanada udostępni co roku, w okresie trwania działania i przez cztery lata po jego zakończeniu, aktualny wykaz przedmiotów podlegających krajowym ograniczeniom wywozowym.

2. Podmioty kanadyjskie mogą uczestniczyć w działaniach Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) na zasadach i warunkach równoważnych zasadom i warunkom mającym zastosowanie do podmiotów z Unii, chyba że konieczne są ograniczenia w celu zapewnienia spójności z zakresem uczestnictwa wynikającym z wykonania ust. 1 niniejszego artykułu.

3. W przypadku gdy Unia realizuje program „Horyzont Europa” poprzez zastosowanie art. 185 i 187 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Kanada i podmioty kanadyjskie mogą brać udział w strukturach prawnych tworzonych na mocy tych postanowień, zgodnie z aktami prawnymi Unii, które zostały lub zostaną przyjęte w celu ustanowienia tych struktur prawnych.

4. Kanada jest regularnie informowana o działaniach JRC związanych z uczestnictwem Kanady w programie „Horyzont Europa”, w szczególności o wieloletnich programach prac JRC. Przedstawiciel Kanady może zostać zaproszony w charakterze obserwatora na posiedzenia Rady Gubernatorów JRC w związku z kwestią dotyczącą uczestnictwa Kanady w programie „Horyzont Europa”.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. UE L 170 z 12.5.2021, s. 1).

⁽²⁾ Decyzja Rady (UE) 2021/764 z dnia 10 maja 2021 r. ustanawiająca program szczegółowy służący realizacji programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz uchylająca decyzję 2013/743/UE (Dz.U. L 167 I z 12.5.2021, s. 1).

5. W związku z uczestnictwem Kanady w filarze II programu „Horyzont Europa” przedstawiciele Kanady mają prawo, w odniesieniu do kwestii, które dotyczą Kanady, uczestniczyć w charakterze obserwatorów bez prawa głosu w posiedzeniach komitetu, o którym mowa w art. 14 decyzji (UE) 2021/764, gdy komitet omawia kwestie dotyczące realizacji filaru II programu „Horyzont Europa”. Takie uczestnictwo jest zgodne z art. 5 niniejszej Umowy. Koszty podróży przedstawicieli Kanady na posiedzenia komitetu są zwracane w klasie ekonomicznej. W odniesieniu do wszystkich innych kwestii zwrot kosztów podróży i pobytu podlega tym samym zasadom, które mają zastosowanie do przedstawicieli państw członkowskich Unii.

6. Każda ze Stron, zgodnie ze swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, dąży do ułatwienia wjazdu i pobytu czasowego osobom uczestniczącym w działaniach objętych niniejszym protokołem, w tym w celu odwiedzin i prowadzenia badań, jak również transgranicznego przepływu towarów i usług przeznaczonych do wykorzystania w takich działaniach.

7. Sprzęt dostarczony przez Stronę wysyłającą do prowadzenia wspólnych działań, objętych niniejszym protokołem uznaje się za sprzęt naukowy i niemający charakteru handlowego, a Strona otrzymująca działa na rzecz uzyskania bezcłowego przywozu takiego sprzętu zgodnie ze swoimi zobowiązaniami międzynarodowymi i prawem krajowym.

ARTYKUŁ 3

Wzajemność

1. Podmioty prawne mające siedzibę w Unii mogą uczestniczyć w programach, projektach i działaniach lub ich częściach w Kanadzie równoważnych z programami, projektami, działaniami lub ich częściami w ramach filaru II programu „Horyzont Europa”, zgodnie z kanadyjskim prawem i środkami.

2. Niewyczerpujący wykaz równoważnych programów, projektów i działań Kanady, które są wzajemnie otwarte dla podmiotów prawnych mających siedzibę w Unii, znajduje się w załączniku II do niniejszego protokołu.

3. Finansowanie podmiotów prawnych mających siedzibę w Unii przez Kanadę podlega kanadyjskiemu prawu i środkom regulującym funkcjonowanie programów, projektów i działań w zakresie badań naukowych i innowacji. W przypadku gdy nie zapewniono finansowania, podmioty prawne mające siedzibę w Unii mogą uczestniczyć w programie we własnym zakresie.

ARTYKUŁ 4

Otwarta nauka

Strony wzajemnie promują i popierają praktyki w zakresie otwartej nauki w swoich programach, projektach i działaniach zgodnie z zasadami programu „Horyzont Europa” i stosownymi środkami Kanady.

ARTYKUŁ 5

Szczegółowe przepisy dotyczące wkładu finansowego, mechanizmu dostosowania i mechanizmu automatycznej korekty

1. Zasady regulujące wkład finansowy Kanady do filaru II programu „Horyzont Europa” określono w załączniku I do niniejszego protokołu.

2. W odniesieniu do wkładu operacyjnego Kanady do programu „Horyzont Europa” stosuje się mechanizm automatycznej korekty. Mechanizm dostosowania przewidziany w art. 7 niniejszej Umowy nie ma zastosowania do wkładu operacyjnego Kanady do programu „Horyzont Europa”.

3. Mechanizm automatycznej korekty opiera się na wynikach działań Kanady i podmiotów kanadyjskich w tych częściach filaru II programu „Horyzont Europa”, które są wdrażane za pomocą dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych.

4. Szczegółowe zasady stosowania mechanizmu automatycznej korekty określono w załączniku I do niniejszego protokołu.

ARTYKUŁ 6

Zawieszenie za obopólną zgodą

1. Jeżeli kwota obliczona przez Komisję Europejską na wniosek Kanady w roku N+2, zgodnie z metodą określoną w art. 8 niniejszej Umowy, jest wyższa niż 20 % odpowiedniego wkładu operacyjnego w roku N, Kanada może wystąpić z wnioskiem o zawieszenie stosowania niniejszego protokołu do niniejszej Umowy na rok budżetowy następujący po roku, w którym złożono wniosek.
2. Jeżeli Kanada złoży wniosek o zawieszenie zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, Unia przesyła pisemną odpowiedź w terminie 30 dni od otrzymania wniosku. Jeżeli Unia potwierdzi swoją akceptację wniosku Kanady, zawieszenie stosowania niniejszego protokołu staje się skuteczne pierwszego dnia stycznia roku następującego po otrzymaniu wniosku o zawieszenie.
3. Bez uszczerbku dla art. 22 rozporządzenia (UE) 2021/695 i wyjątków, o których mowa w art. 23 ust. 2 tego rozporządzenia, w przypadku zawieszenia stosowania niniejszego protokołu na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu podmioty kanadyjskie nie kwalifikują się do udziału w procedurach wyboru finansowanych ze środków na zobowiązania w roku budżetowym, na który zawieszono niniejszy protokół.
4. Kanada nie wnosi wkładu operacyjnego w odniesieniu do roku, w którym niniejszy protokół jest zawieszony zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu i za który Kanada uiściłaby opłatę z tytułu uczestnictwa, gdyby nie został on zawieszony. Kanada uiszcza jednak roczną opłatę z tytułu uczestnictwa za zawieszony rok odpowiadającą opłacie z tytułu uczestnictwa za rok poprzedzający wejście w życie zawieszenia, powiększonej o 1,0 punktu procentowego.
5. Kanada może w dowolnym momencie wystąpić z wnioskiem o zakończenie zawieszenia na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu. Unia przesyła pisemną odpowiedź w terminie 30 dni od otrzymania tego wniosku. Po zaakceptowaniu przez Unię wniosku Kanady zawieszenie przestaje obowiązywać pierwszego dnia następnego roku lub, z mocą wsteczną, od pierwszego dnia bieżącego roku, jeżeli Strony wspólnie podejmą taką decyzję. Jeżeli zawieszenie ustaje z mocą wsteczną, Kanada zobowiązana jest do zapłaty pełnego wkładu finansowego za dany rok. Wszelką roczną opłatę z tytułu uczestnictwa uiszczoną już przez Kanadę za dany rok odlicza się od opłaty z tytułu uczestnictwa obliczonej zgodnie z metodą określoną w art. 6 niniejszej Umowy.
6. Podmioty kanadyjskie kwalifikują się do udziału w procedurach wyboru finansowanych ze środków na zobowiązania w danym roku budżetowym od dnia, w którym zawieszenie przestanie obowiązywać zgodnie z ust. 5 niniejszego artykułu, pod warunkiem że terminy składania wniosków nie wygasły.
7. Zawieszenie na mocy ust. 2 niniejszego artykułu nie ma wpływu na zobowiązania prawne podjęte wobec podmiotów kanadyjskich w ramach niniejszego protokołu przed wejściem w życie zawieszenia. Warunki protokołu mają nadal zastosowanie do takich zobowiązań prawnych.

ARTYKUŁ 7

Przepisy końcowe

1. Niniejszy protokół pozostaje w mocy tak długo, jak będzie to konieczne w celu zakończenia wszystkich unijnych projektów czynności lub działań lub ich części finansowanych z filaru II programu „Horyzont Europa”, wszystkich czynności niezbędnych do ochrony interesów finansowych Unii oraz wypełnienia wszystkich zobowiązań finansowych wynikających z realizacji niniejszego protokołu między Stronami.
2. Załączniki do niniejszego protokołu stanowią jego integralną część.

Załącznik I: Zasady dotyczące wkładu finansowego Kanady do programu „Horyzont Europa” (2021–2027)

Załącznik II: Wykaz równoważnych programów, projektów i działań Kanady wzajemnie otwartych dla podmiotów unijnych

ZAŁĄCZNIK I

Zasady dotyczące wkładu finansowego Kanady do programu „Horyzont Europa” (2021–2027)

I. Obliczenie wkładu finansowego Kanady

1. Wkład finansowy Kanady do filaru II programu „Horyzont Europa” ustala się co roku zgodnie z art. 6 niniejszej Umowy.
2. Opłata z tytułu uczestnictwa Kanady jest ustalana i wprowadzana stopniowo zgodnie z art. 6 niniejszej Umowy.
3. Wkład operacyjny Kanady do filaru II programu „Horyzont Europa” na lata 2024–2027 jest następujący:
 - 2024 r. – 16,1 mln EUR;
 - 2025 r. – 21,4 mln EUR;
 - 2026 r. – 26,8 mln EUR;
 - 2027 r. – 32,1 mln EUR.

II. Automatyczna korekta wkładu operacyjnego Kanady

1. Do obliczania automatycznej korekty, o której mowa w art. 8 niniejszej umowy i w art. 5 niniejszego protokołu, stosuje się następujące zasady:
 - a) „dotacje przyznawane w ramach procedur konkurencyjnych” oznaczają dotacje przyznawane w drodze zaproszeń do składania wniosków ogłaszanych w ramach filaru II programu „Horyzont Europa”, w przypadku których beneficjentów końcowych można zidentyfikować w momencie obliczania automatycznej korekty. Wyklucza się wsparcie finansowe dla osób trzecich określone w art. 204 rozporządzenia finansowego.
 - b) W przypadku podpisania zobowiązania prawnego z konsorcjum kwoty wykorzystane do ustalenia początkowych kwot zobowiązania prawnego są łącznymi kwotami przyznanymi beneficjentom będącym podmiotami kanadyjskimi zgodnie z orientacyjnym podziałem budżetu określonym w umowie o udzielenie dotacji.
 - c) Wszystkie kwoty zobowiązań prawnych odpowiadające dotacjom przyznawanym w ramach procedur konkurencyjnych ustala się przy użyciu elektronicznego systemu Komisji Europejskiej eCorda i pobiera w drugą środę lutego roku N+3.
 - d) „Koszty nieinterwencyjne” oznaczają koszty programu inne niż dotacje przyznawane w ramach procedur konkurencyjnych, w tym wydatki na wsparcie, administrację dotyczącą poszczególnych programów, inne działania ⁽¹⁾.
 - e) Kwoty przyznane organizacjom międzynarodowym jako podmiotom prawnym będącym beneficjentem końcowym ⁽²⁾ uznaje się za koszty nieinterwencyjne.
2. Mechanizm automatycznej korekty stosuje się w następujący sposób:
 - a) automatyczne korekty za rok N w odniesieniu do wykonania środków na zobowiązania na rok N, podwyższone zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej Umowy, stosuje się na podstawie danych dotyczących roku N, roku N+1 i roku N+2 z e-Corda, o których mowa w sekcji II ust. 1 lit. c) niniejszego załącznika, w roku N+3. uwzględnioną kwotą będzie kwota dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych w ramach filaru II programu „Horyzont Europa”, w odniesieniu do których przy obliczaniu korekty dostępne są dane.
 - b) Począwszy od roku N+3 i do 2030 r. kwotę automatycznej korekty oblicza się dla roku N, przyjmując różnicę między:

⁽¹⁾ Inne działania obejmują w szczególności zamówienia, nagrody, instrumenty finansowe, działania bezpośrednie JRC, składki (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Europejska Agencja Koordynacji Badań (Eureka), międzynarodowe partnerstwo na rzecz współpracy w dziedzinie efektywności energetycznej (IPEEC), Międzynarodowa Agencja Energetyczna (MAE), itd.) i ekspertów (oceniających, monitorowanie projektów).

⁽²⁾ Organizacje międzynarodowe uznaje się za koszty nieinterwencyjne tylko wtedy, gdy są beneficjentami końcowymi. Nie ma to zastosowania w przypadku, gdy organizacja międzynarodowa jest koordynatorem projektu (zajmuje się dystrybucją środków dla innych koordynatorów).

- (i) łączną kwotą dotacji w ramach procedur konkurencyjnych przyznanych Kanadzie lub podmiotom prawnym z Kanady w ramach filaru II programu „Horyzont Europa” jako zobowiązania zaciągnięte ze środków budżetowych na rok N; oraz
 - (ii) kwotą wkładu operacyjnego Kanady na rok N pomnożoną przez stosunek:
 - A. kwoty dotacji przyznawanych w ramach procedur konkurencyjnych na środki na zobowiązania w roku N w ramach filaru II programu „Horyzont Europa”, podwyższonej zgodnie z art. 6 ust. 5 niniejszej Umowy; oraz
 - B. sumy wszystkich zatwierdzonych budżetowych środków na zobowiązania w roku N w ramach filaru II programu „Horyzont Europa”, w tym kosztów nieinterwencyjnych.
- III. Płatność wkładu finansowego Kanady i płatność automatycznej korekty mającej zastosowanie do wkładu operacyjnego Kanady
1. Komisja Europejska przekazuje Kanadzie możliwie jak najszybciej, a najpóźniej w momencie wystawienia pierwszego wezwania do wpłaty środków w roku budżetowym, następujące informacje:
 - a) kwotę wkładu operacyjnego, o której mowa w sekcji I ust. 3 niniejszego załącznika;
 - b) kwotę opłaty z tytułu uczestnictwa, o której mowa w art. 6 ust. 9 niniejszej Umowy;
 - c) od roku N+3 w odniesieniu do części programu „Horyzont Europa”, w przypadku której informacje takie są niezbędne do obliczenia automatycznej korekty, poziom zobowiązań zaciągniętych na rzecz podmiotów prawnych z Kanady w ramach filaru II programu „Horyzont Europa” w podziale na odpowiedni rok środków budżetowych oraz powiązany całkowity poziom zobowiązań.
 2. Komisja Europejska wydaje, najpóźniej w czerwcu każdego roku budżetowego, wezwanie do wpłaty środków skierowane do Kanady, odpowiadające jej wkładowi określone na mocy niniejszego protokołu. W wezwaniu do wpłaty środków przewidziano, że Kanada dokona płatności wkładu nie później niż 45 dni po wystawieniu wezwania do wpłaty środków. Jeżeli niniejszą Umowę podpisano po dniu 1 czerwca, w odniesieniu do pierwszego roku realizacji niniejszego protokołu Komisja Europejska wystawi jedno wezwanie do wpłaty środków w terminie 60 dni od podpisania niniejszej Umowy. Co roku, począwszy od 2027 r., wezwania do wpłaty środków odzwierciedlają również kwotę automatycznej korekty mającej zastosowanie do wkładu operacyjnego wniesionego za rok N-3. Za każdy rok budżetowy 2028, 2029 i 2030 kwota wynikająca z automatycznej korekty zastosowanej do wkładów operacyjnych wpłaconych przez Kanadę w 2025, 2026 i 2027 r. będzie należna Kanadzie lub od Kanady. Kanada wnosi swój wkład finansowy na podstawie niniejszego protokołu zgodnie z sekcją III niniejszego załącznika. W przypadku niedokonania przez Kanadę płatności w terminie wymagalności Komisja wysła formalny monit. W odniesieniu do należności niezapłaconych w terminie stosuje się stopę odsetek równą stopie stosowanej przez Europejski Bank Centralny do jego podstawowych operacji refinansujących, publikowanej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, seria C, obowiązującej pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca, w którym przypada termin płatności, powiększonej o 3,5 punktu procentowego.
 3. Jeżeli Kanada nie będzie stowarzyszona z kolejnym programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji, gdy kwota wynikająca z automatycznej korekty będzie należna od Kanady, Komisja Europejska wyda, najpóźniej w czerwcu każdego roku budżetowego 2028, 2029 i 2030 r., wezwanie do wpłaty środków skierowane do Kanady, która dokona płatności na rzecz Komisji Europejskiej w terminie 6 miesięcy od daty wystawienia wezwania do wpłaty środków. Jeżeli kwota wynikająca z automatycznej korekty będzie należna Kanadzie od Komisji Europejskiej, Kanada złoży wniosek o płatność do Komisji Europejskiej, która dokona płatności na rzecz Kanady w terminie 6 miesięcy od daty wystawienia wniosku o płatność. Każde opóźnienie w płatności kwot, o których mowa w sekcji II ust. 2, stanowi podstawę do zapłaty odsetek od pozostałej kwoty przez Kanadę lub na rzecz Kanady począwszy od terminu płatności. Stopa procentowa należności niewypłaconych w terminie to stopa określona w sekcji II ust. 2.

ZAŁĄCZNIK II

Wykaz równoważnych programów, projektów i działań Kanady wzajemnie otwartych dla podmiotów unijnych

Poniższy niewyczerpujący wykaz uznaje się za programy, projekty i działania Kanady równoważne z filarem II programu „Horyzont Europa”:

- Canada Research Coordinating Committee (CRCC) – New Frontiers in Research Fund (NFRF): Exploration, International, Transformation, Special Calls;
 - Natural Sciences and Engineering Research Council (NSERC): Alliance grants, Alliance International grants, Alliance International Quantum grants; Collaborative Research and Training Experience (CREATE) Quantum Call;
 - Social Science and Humanities Research Council of Canada (SSHRC): Partnership Grants.
-